

EYLEM DALGASI YÜKSELECEKTİR

Aydınlık Dergisi, 13 Nisan 2008

Yıldırım Koç

Emek Platformu 14 Mart 2008 tarihinde iki saat süreyle “çalışmama hakkı”nı kullandı. TÜRK-İŞ, DİSK ve KESK Genel Sekreterleri, İstanbul’da 8 Nisan 2008 günü yaptıkları ortak açıklamada, 1 Mayıs’ı Taksim’de kutlayacaklarını duyurdular. Önümüzdeki günlerde yeni eylemler gündeme gelebilir. İşçi sınıfı ve sendikacılık hareketi yeni bir canlanma sürecine mi girdi?

AKP iktidarı 5,5 yıla yakın süredir işçi sınıfı ve sendikacılık hareketine darbeler indiriyor. Bu dönemde işsizlik yaygınlaştı, kayıt-dışı istihdam arttı. Sendikaların üye sayılarında ciddi azalmalar meydana geldi. Özelleştirmeler ile Türkiye Cumhuriyeti’nin temellerine büyük darbeler indirildi. Hizmet satınalma, taşeronluk yaygınlaştı. 2003 yılında kabul edilen 4857 sayılı İş Yasası ile işçi sınıfının kazanımlarına önemli zararlar verildi. İstihdam paketi adı verilen düzenlemeyle, kıdem tazminatına büyük bir darbe indirilmek isteniyor ve işçi kiralama büroları kuruluyor. AKP’nin işçi sınıfı ve sendikacılık hareketine verdiği zararların listesini daha da uzatabilirsiniz.

Peki, ne oldu da hava birden dönmeye başladı?

İşçi sınıfının kendiliğindenci eylemlerinin yükselmesinin iki önkoşulu vardır. Birincisi, insanların hayatlarından memnun olmamasıdır. İkincisi, insanların mücadele ettikleri takdirde sonuç alacaklarına inanmalarıdır. Bu nedenle, insanların ücretlerinin ve gelirlerinin azalması, çalışma ve yaşama koşullarının kötüleşmesi doğrudan tepkiye ve eylemliliğe dönüşmez. Hakim sınıflar cephesinde bir gedik olmaksızın, kendiliğindenci işçi sınıfı hareketleri yükselmez. Kitleler, çaresiz kalmanın ötesinde, çaba gösterdiklerinde sonuç alabileceklerine inandıklarında kitle eylemlerine girer. Karşıdaki gücün yenilmez olduğu veya yenilmez sanıldığı koşullarda, toplumsal tepki ve patlamalar değil, toplumsal çürüme görülür.

14 Mart 2008 eylemi, biçimi ve yaygınlığı açısından çok başarılı değildi. Bu tür genel grev girişimlerinde öncelikli olarak enerji, bankacılık ve telekomünikasyon sektörleri önemlidir. Bu sektörlerde direnişe geçilmezse, hayat durdurulamaz. 14 Mart eyleminde bu sektörlerde iş durdurulmadı. TÜRK-İŞ’in 16 Haziran 1975 günü İzmir’de gerçekleştirdiği şalter indirme eylemi tekrarlanamadı.

Genel grev girişimlerinde ikinci grupta sağlık, eğitim, toplu taşımacılık yer alır. 14 Mart’ta bu alanlarda, özellikle kamu çalışanlarının çabalarıyla, bazı başarılar elde edildi.

Ancak tüm bu eksikliklerine karşın, bu eylem başarılı sonuçlar doğurdu. Hükümet, yasa tasarısını Emek Platformu’nu oluşturan örgütlerle yeniden görüşmek zorunda kaldı. Demek ki, iki saatlik kısmi başarılı bir genel grev girişimi yerine, daha etkili bir genel grev uygulanabilmiş olsaydı, tasarının geri çekilmesi mümkün olabilirdi.

Peki, işçiyi hareketlendiren etmenler nelerdir?

İşçi sınıfı hareketi içinde olan birçok kişi, işçilerin yıllardır ilk kez tabandan gelen bir eylem isteğini dile getirdiklerini belirtiyorlar. Gerçekten de işçide bir hareketlilik başladı. Ayrıca, 14 Mart genel grev girişimi sırasında halkın tepkisi de olumluydu. Yapılan eylemden olumsuz biçimde etkilenen birçok insan, bu eylemin haklılığını ve eyleme desteğini dile getirdi. Bu tavır, 14 Mart sonrasındaki eylemlerde de gözlemlenebiliyor.

Bu tavır değişikliğinin birinci nedeni, saldırının yoğunlaşmasıdır. Kıdem tazminatı hakkına darbe indirecek tasarı gündemdedir. Ayrıca, kiralık işçi uygulaması yaygınlaşmaktadır ve kiralık işçi bürolarına izin verecek düzenlemeler gündemdedir.

Ancak bunlardan daha da önemlisi, hükümetin tökezlemeye başlamış olmasıdır. 2003 yılı başlarında üst düzeyde görev yapan bir sendikacı ile konuşuyor ve onu AKP iktidarına karşı harekete geçmeye ikna etmeye çalışıyordum. Bana şunu söyledi: “Ben ayakta duran kişiye yumruk atmam; ancak eğer bir başkası onu dizlerinin üzerine çökertmişse, ben de yumruk atarım.”

Bu tavrın ahlakiliği tartışılabilir; ancak “gerçekçi”liği konusunda kuşku yoktur. Kitleler, yitireceklerini düşündükleri bir mücadeleye girmezler; uzlaşmayı ve hatta teslimiyeti tercih ederler.

Kitleleri cesaretlendiren ve daha da kaygılandıran ilk gelişme, yaklaşan ekonomik bunalım ve yoğunlaşan tehditler oldu. Bazı çevreler, kamu işçisini ürkütüp kendi ayağıyla emekliye sevk etmek amacıyla, emekli aylıklarının düşeceği ve kıdem tazminatı hakkının kalkacağı biçiminde abartılı haberler yaydılar. Saldırı doğrudu; saldırının boyutu abartılıydı. Bu da kaygıları artırdı. Buna karşılık, yaklaşan ekonomik kriz nedeniyle hükümetin tökezlediği görülüyordu. 14 Mart akşamı Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı’nın başvurusu da, bu tökezleme sezgisinin ne kadar doğru olduğunu gösterdi.

Şimdi ilginç bir süreç yaşıyoruz. Saldırı artıyor ve tökezleyen bir hükümet var. Galiba yeni bir eylemlilik dalgası daha yaşayacağız.